

ПОДАТКОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Протягом тривалого періоду історичного розвитку, закріпились багато форм взаємодії членів суспільства та природи. Однією з таких форм є економічна форма взаємодії людини і природи – природокористування, що полягає у споживанні людиною корисних властивостей природи для задоволення своїх матеріальних, пізнавальних, духовних потреб. Нині науковий інтерес викликає забезпечення раціонального користування об'єктами довкілля. Сільськогосподарське виробництво безпосередньо пов'язане з використанням земельних, водних, лісових та інших видів природних ресурсів. Тобто, така діяльність передбачає втручання людини, як виробника аграрної продукції, у процеси існування довкілля, з метою використання корисних властивостей природних об'єктів.

У даному дослідженні здійснено аналіз окремих податково-правових засад державного регулювання відносин раціонального природокористування при здійсненні сільськогосподарської виробничої діяльності. Адже, податкове регулювання суспільних правовідносин є державним розпорядженням, що міститься у юридичній нормі, визначає умови дії податкових правовідносин, права і обов'язки їх суб'єктів, а також заходи державного фіскального примусу, що гарантують виконання умов правової норми.

Отже, сучасний еколого-функціональний стан довкілля показує, що досить відчутним чинником впливу на окремі природні ресурси є аграрна виробничо-господарська діяльність. Адже, таке виробництво значно переважає інші галузі економіки за рівнем антропогенного навантаження на природне середовище. Загальний вплив таких суб'єктів на довкілля особливо посилюється в сучасний період у зв'язку із інтенсифікацією аграрного виробництва, а саме: тотальною механізацією, надмірною розораністю території та глибокою оранкою, хімізацією та меліорацією, високою концентрацією виробництва [1, с. 94].

Для подолання негативних наслідків впливу аграрної виробничої діяльності на природні ресурси, припинення їх прогресуючого забруднення, деградації та виснаження ресурсів, мають значення розробка й практична реалізація законодавчо закріплених податкових механізмів, спрямованих на екологічно безпечну організацію аграрного виробництва, адже вплив такого виробництва поширюється «майже на 80 % загальної площі України» [2, с. 87]. Саме тому, завдання наукового обґрунтування відносин податкового регулювання раціонального природокористування

та захисту довкілля у сільському господарстві слід вважати першочерговим і надзвичайно важливим.

У вітчизняній правовій системі платність природокористування, як спосіб впливу на його раціональне здійснення та захист довкілля, набувала різноманітних форм, зокрема встановлення податку, збору чи плати як форми примусового відчуження коштів у платника-користувача природними ресурсами на користь держави. Зокрема, чинним Податковим кодексом України встановлено екологічний податок як загальнодержавний обов'язковий платіж, що сплачується з фактичних обсягів викидів в атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти забруднюючих речовин та розміщення відходів, у тому числі радіоактивних. Іншим прикладом платності природокористування є встановлення рентних плат за використання окремих видів природних ресурсів (лісів, вод, надр тощо) [3].

Аналізуючи загальні неподаткові нормативні акти, слід звернути увагу на намагання держави сформулювати основні засади фінансового регулювання екологічних відносин та негативного впливу аграрного виробництва як виду економічної суспільної діяльності на довкілля. Окремі норми Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» визначають проблематику негативного впливу аграрного виробництва на природні об'єкти та їх ресурси. Зокрема, у Законі зазначається, що екстенсивний розвиток сільського господарства призвів до значного зменшення від 40 до 3 відсотків площ ландшафтного різноманіття, на яких зосереджено 30 відсотків усіх видів флори і фауни, занесених до Червоної книги України. Також у Законі визначається ще одне важливе завдання інтеграції екологічної політики у сільському господарстві, яке полягає у створенні умов для широкого впровадження екологічно орієнтованих та органічних технологій ведення сільського господарства. Визначається Законом завдання збільшення частки земель, що використовуються в органічному сільському господарстві, до 7 відсотків від загальних площ [4].

Отже, податкове регулювання відносин оптимізації не шкідливого природокористування у сільському господарстві, повинно знаходити адекватну податкову підтримку через законодавчо закріпленій правовий механізм фінансового відшкодування, тобто стимулювання та інвестування. Визначені Законом новації в організації аграрного виробництва є абсолютно необхідними з екологічної точки зору, однак у найближчій перспективі не сприятимуть посиленню фінансово-економічного ефекту від їх запровадження. Тому під час розроблення правових засад наукового та інноваційного розвитку аграрної галузі необхідно враховувати потребу суб'єктів сільськогосподарської виробничої діяльності у додаткових фінансових ресурсах для практичної реалізації органічних та інших природозберігаючих аграрних технологій.

Література

1. Економіка сільського господарства; за ред. В. К. Збарського і В. І. Мацибори. К.: Аграр Медіа Груп, 2013. 314 с.
2. Віленчук О.М. Стан та перспективи розвитку екологічного страхування в аграрній сфері. Економіка АПК. 2012. №5. С. 85–90.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. (зі змінами та доповненнями, станом на 20.12. 2017). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
4. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010. №2818-17. Відомості Верховної Ради України. 2011. №26. Ст. 218.

УДК 342.9:355(477)(043.2)

Пашинський В. Й., к.ю.н., доцент,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Сфера оборони держави розглядається юридичною наукою як багатогранне комплексне державно-правове явище, що перебуває в системі складних суспільних відносин, зв'язків та залежностей із сукупністю інших суспільних явищ, інститутів і процесів, є головною складовою забезпечення національної безпеки [1, с. 4-14].

Сфера оборони держави охоплює широке коло різноманітних суспільних відносин, що пронизують різні, практично всі сфери життя суспільства та виникають у процесі діяльності держави із забезпечення її здатності до захисту в разі збройної агресії або збройного конфлікту, практичного здійснення військового захисту держави, включаючи використання ЗС України, у випадку агресії проти неї, а також при виконанні завдань, що передбачені міжнародно-договірними обов'язками держави. Ці суспільні відносини включають у себе систему політичних, правових, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, організаційних та інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту в разі агресії [2].

Питання визначення сфер суспільних відносин, що впливають на забезпечення оборони української держави, актуальне у зв'язку з реалізацією концепцій, реальним веденням «гібридної війни», в умовах якої, крім безпосередньо військової складової, зростає роль невійськових чинників. Основним інструментом «гібридної війни» є створення державою-агресором у державі, обраній для агресії, внутрішніх суперечностей та конфліктів шляхом проведення спеціальних операцій (інформаційних, інформаційно-психологічних, терористичних, кібератак),